

בבית המשפט העליון

רע"פ 6789/22

לפני: כבוד השופט ח' כבוב

המבקש: הראל ירון

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי
בבאר שבע (כבוד השופטת ג' שלול) בעפ"ת 2787-04-22
מיום 13.09.2022

בשם המבקש: עו"ד דן מיארה

החלטה

1. בקשה לרשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כבוד השופטת ג' שלול) בעפ"ת 2787-04-22 מיום 13.09.2022, בגדרו נדחה ערעור המבקש על הכרעת הדין של בית משפט השלום לתעבורה באשדוד (כבוד השופטת הבכירה ר' שורן) בפ"ל 4091-11-20 מיום 14.10.2021, והתקבל בחלקו ערעור המבקש על גזר דינו מיום 27.03.2022, שניתן גם הוא על-ידי אותו המותב בגדר ההליך האמור.

עיקרי העובדות הצריכות לעניין

2. ביום 07.07.2020 הורשע המבקש, בגדר תתע"א 2656-02-20, בהתאם להודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירה של נהיגה ברכב כשרישיון הנהיגה שלו אינו תקף לסוג רכב זה, בניגוד לסעיף 10(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: פקודת התעבורה), וזאת מכיוון שנהג במונית כאשר אין בידו רישיון נהיגה לרכב מסוג זה. לאחר ששמע טיעונים לעונש; נתן דעתו לוותר הנהיגה של המבקש; לעברו התעבורתי ובשים לב לנסיבות ביצוע העבירה, כמו גם למדיניות הענישה הנוהגת ומתחם הענישה בגין העבירה מושא כתב האישום – אישר בית המשפט את ההסדר שהושג בין הצדדים, והטיל על המבקש את העונשים הבאים: קנס בסך אלף ש"ח או עשרה ימי מאסר; פסילה מלקבל או

מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושים ימים, תוך שנקבע במפורש שיום 01.10.2020 הוא המועד האחרון להפקדת הרישיון; פסילה על תנאי מלקבל או מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של שלושה חודשים, למשך 3 שנים; וכן הורה על מאסרו על תנאי של המבקש למשך חודשיים וזאת למשך שנתיים, לכל יעבור עבירה של נהיגה בפסילת רישיון או נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף. בית המשפט מצא להעיר, ב-'אותיות של קדוש לְבָנָה', כי "תשומת לב [המבקש – ח' כ'] לכך שהעונש המקובל על נהיגה בזמן פסילה הוא מאסר בפועל".

3. ומעניין לעניין - על פי עובדות כתב האישום המתוקן שביסוד ההליך דנא, ביום 10.11.2020 בשעות הערב, נהג המבקש ברכב פרטי בעיר אשקלון, וזאת על אף שנפסל מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה כמפורט לעיל, מכיוון שנכון לאותו מועד, וחרף חלוף הזמן, לא הפקיד את רישונו בבית המשפט. אשר על כן, הואשם המבקש בנהיגה ברכב בזמן פסילה, ללא רישיון רכב תקף וללא פוליסת ביטוח בת תוקף (בהתאם לסעיף 2(א) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970).

4. ביום 14.10.2021, לאחר שמיעת ראיות ועיון בחומר שהונח לפניו, הרשיע בית משפט השלום לתעבורה את המבקש בעבירות שיוחסו לו, תוך שהוא דוחה את טענותיו הנוגעות לאופן הבנתו את משמעות העונש שהוטל עליו בגדר תע"א 2656-02-20, את הייעוץ המשפטי שלכאורה קיבל מבאת-כוחו דאז, וכן טענות הקשורות בהתפרצות נגיף הקורונה וההגבלות ששררו באותה העת.

5. ביום 27.03.2022 גזר בית משפט השלום לתעבורה את דינו של המבקש באופן מנומק. בית המשפט נתן דעתו לפגיעה בערך המוגן של שלום הציבור בדרכים, וגם לאינטרס הציבורי בחינוך הנהגים לכבד את חוקי התעבורה ושלטון החוק, שמע את טיעוני הצדדים לעונש; ובחן היטב, כמצוות חוק העונשין, התשל"ז-1977, את נסיבות המעשה והעושה, לרבות עברו התעבורתי הכולל 22 הרשעות קודמות, וכן המאסר על תנאי שלא הרתיעו מלשוב ולעבור על דיני התעבורה. לאור כל אלה, נקבע כי מתחם העונש ההולם כולל רכיב מאסר "החל ממאסר על תנאי עד מאסר בן חודשים, שגם ניתן להמירו בעבודות שירות, לצד פסילת רישיון נהיגה החל מפסילה בת חודשים עד פסילה בת שנה"; והכל מבלי שנעלמה מעיניי בית המשפט העובדה כי המבקש לא התייצב לבחינת התאמתו לעבודות שירות. במקרה זה נמצא, כי "העונש ההולם כולל רכיב מאסר לריצוי בין כותלי הכלא". אשר על כן, ובהתחשב בעבירות מושא כתב האישום; נסיבות האירוע; עקרון ההלימה; מידת הפגיעה בערך המוגן; מדיניות הענישה; מתחם הענישה; ונסיבות אחרות שאינן קשורות בעבירות – עברו הנורמטיבי יחסית של המבקש, נסיבות אישיות ויתר הטיעונים לעונש – הוטלו על המבקש עונשים ברף הנמוך של המתחם,

כדלהלן: חודשיים מאסר בפועל, וכן הפעלת עונש המאסר המותנה בן החודשיים שהוטל עליו בתתע"א 2656-02-20 לריצוי במצטבר; מאסר על תנאי בן שישה חודשים למשך שלוש שנים, לבל יעבור עבירה של נהיגה בזמן פסילה; קנס בסך אלף ש"ח או שבעה ימי מאסר; פסילה מלקבל או להחזיק ברישיון נהיגה לתקופה בת שבעה חודשים, בניכוי הפסילה שריצה בהליך, וכן הפעלת עונש הפסילה המותנה שהוטל עליו בתתע"א 2656-02-20 לריצוי במצטבר; ופסילה מלקבל או מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה בת שלושה חודשים למשך שלוש שנים, לבל יעבור על מי מהעבירות בהן הורשע או עבירה אחרת המנויה בתוספת הראשונה או השנייה לפקודת התעבורה.

ביום 03.04.2022 הגיש המערער, בעצמו ובכתב ידו, 'הודעת ערעור' בלא נימוקים לבית המשפט המחוזי בבאר שבע. בהמלצת בית המשפט מונה לו סניגור מטעם הסניגוריה הציבורית, אשר הגיש, לאחר ארכה, נימוקי ערעור והתייצב לדיון. בהמשך, ולבקשת המבקש, שוחרר הסניגור מייצוג, ובמעמד מתן פסק הדין התייצב המבקש עם בא כוח חדש. ביום 13.09.2022 נדחה ערעור המבקש על הכרעת הדין והתקבל בחלקו ערעור המבקש על גזר הדין. בפסק דינו עמד בית המשפט המחוזי על טענות המבקש באופן מפורט, ודחה אותן ככל שהן נוגעות להכרעת הדין; עם זאת, נמצא, על אף ההלכה הנוהגת בדבר התערבות ערכאת הערעור בעונש, כי בשים לב לכך "שמדובר בעבירה ראשונה של [המבקש – ח' כ'] של נהיגה בפסילה, ולאור הנסיבות האישיות שתיאר" יש מקום להקל קמֶעָה בעונשו. אשר על כן נקבע כי עונש המאסר שהוטל על המבקש יעמוד על חודש וזאת במצטבר למאסר המותנה שהופעל, כך שהמבקש ירצה שלושה חודשי מאסר; וכי הפסילה בפועל תעמוד על שבעה חודשים כפי שקבע בית משפט השלום, תוך שהפעלת הפסילה המותנית תבוטל.

6. ברם, המבקש מיאן להשלים עם פסק דינו של בית המשפט המחוזי, ומכאן הבקשה שלפניי. בגדרה, שב ומעלה המבקש טענות מן הגורן ומן היקב, שנדחו על-ידי שתי הערכאות דלמטה, תוך שהוא טוען כי נגרם לו עיוות דין חמור עת "הוענש לחומרה, במדיניות ענישה חמורה אגרסיבית, הפוגעת אנושות בזכויות הנאשם".

7. לשם שלמות התמונה יצוין כי בשים לכך שבמעמד מתן פסק הדין בבית המשפט המחוזי נקבע כי המבקש יתייצב לריצוי עונשו ביום 18.10.2022, ומכיוון שהבקשה שלפניי הוגשה אך ביום 14.10.2022, במהלך חול המועד סוגות – נעתר השופט י' כשר, בהחלטתו מאותו היום, לבקשת המבקש לעיכוב ביצוע עונש המאסר בפועל.

8. לאחר עיון בבקשה לרשות ערעור ונספחיה, ובכללם ההחלטות בהליכים הקודמים, באתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

9. הלכה היא כי בקשה לרשות ערעור ב"גלגול שלישי" שמורה אך למקרים בהם מתעוררת שאלה משפטית עקרונית החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים, או בנסיבות המקימות חשש לעיוות דין, או אי צדק חמור שנגרם למבקש (רע"פ 4963/22 מנשירוב נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (21.07.2022)). הבקשה שלפניי נטועה כולה בדלת אמות ענייני הפרטני של המבקש, על אף האצטלה העקרונית שניסה להעניק לבקשה. כמו כן, סבורני כי לא מתקיים כל חשש לעיוות דין או אי צדק, לבטח לא כאלה המצדיקים מתן רשות ערעור, ודי בכך כדי לדחותה. בהקשר אחרון זה ייאמר באופן ברור – בניגוד לטענות המבקש, הן בית משפט השלום לתעבורה הן בית המשפט המחוזי ניהלו את ההליכים בענייניו באופן מכבד וענייני, ולעיתים אף פעלו לפנים משורת הדין. וזאת, חרף התנהגותו שלו, שלא הייתה מן המשופרות, בלשון המעטה, כעולה מההחלטות ופרוטוקולים השונים. לא זו אף זו, כפי שציין בית משפט השלום לתעבורה ההגבלות שהוטלו עקב התפרצות נגיף הקורונה אינן 'מילות קסם' הפותרת מאחריות פלילית.

10. למעלה מן הצורך יובהר – כי לא מצאתי ממש בטענות המערער ככל שהן נוגעות לעצם הרשעתו; ובכלל הקשור לחומרת עונש המאסר שהוטל על המבקש, אציין כי לא מצאתי בעונשו משום חריגה קיצונית ממדיניות הענישה המקובלת או הראויה, באופן המצדיק מתן רשות ערעור ב"גלגול שלישי" (רע"פ 666/20 עמרם נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (3.2.2020)); שכן, בית משפט זה כבר פסק כי:

"אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור – נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב (רע"פ 410/04 מזרחי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 7.3.04; רע"פ 7019/04 אופיר נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 12.8.04; רע"פ 9399/04 קרקי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 30.1.05; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 26.5.05; רע"פ 7523/06 מואסי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.9.06). על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רישיון לפי פקודה זו ... דינו – מאסר שלוש שנים".

ברם, בית-משפט זה חזר והדגיש – ולא רק בעבירות מן הסוג בהן חטא המבקש – כי מלאכת הענישה הנה אינדיבידואלית. בבואה לגזור את הדין יש חשיבות רבה לכך שהערכאה הדיונית תפעיל את שיקול דעתה, ותתחשב, בין היתר, בנסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו של העושה. "מדיניות ענישה כללית ועקרונית לעולם לא תוכל לבוא תחת שיקול דעתו של בית-המשפט בערכאת הדיון ובנסיבותיו האינדיווידואליות של הנאשם המיוחד שהורשע בדינו" (רע"פ 3674/04 אבו סאלם נ' מדינת ישראל, טרם פורסם, מיום 12.2.06).

[...] הנזק שמאסר עלול להמיט על נאשם שהורשע בנהיגה בזמן פסילה, וברגיל מנהל אורח חיים נורמטיבי – הוא אמנם שיקול רלוונטי וחשוב לעניין העונש. אולם, זהו אינו השיקול המרכזי וודאי שאינו היחיד. שיקולים נוספים הבאים בחשבון הם הרצון להתמודד עם התופעה של נהיגה בזמן פסילה, שעל חומרתה הרבה כבר עמדתי, והצורך לשגר מסר ענשי חד וברור כדי להרתיע את ציבור הנהגים. נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי אף הן מהוות נתונים מן העניין. אין דינו של נאשם שלחובתו שורה ארוכה של עבירות תעבורה, ועבירות של נהיגה בזמן פסילה בפרט, כדין מי שנוהג לציית בדרך כלל להוראות החוק. כאן מתגלה פעם נוספת תפקידו החשוב של השופט בהפעלת שיקול הדעת המסור לו בבחירת רכיבי העונש ומידתו בכל מקרה המונח לפניו.

הנה כי כן, אין הערכאה הדיונית מחויבת אפוא להטיל מאסר על כל מי שהורשע בעבירה של נהיגה בזמן פסילה, חרף החומרה הרבה הנלווית למעשה זה. אולם, כלל דומה חל גם על המקרה ההפוך, היינו, אין לקבוע אפריורי כי עבירה של נהיגה בזמן פסילה לעולם לא תוביל להשתת מאסר על הנהג. כל מקרה ונסיבותיו" (רע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו לבן, פסקה 5 ((08.05.2007)).

11. הבקשה נדחת אפוא, והצו הארעי שניתן בהחלטת השופט י' כשר מיום 14.10.2022 מבוטל.

על המבקש להתייצב לריצוי מאסרו ביום 01.11.2022 עד לשעה 10:00, בבית סוהר דקל בבאר שבע או על-פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. כמו כן, על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ה בתשרי התשפ"ג (20.10.2022).

שׁוֹפֵט